

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 11. april 2008
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2007-730-0587
Dok.: LCH40692

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 5, som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 18. marts 2008 vedrørende forslag til lov om ændring af retsplejeloven (Begrænsning af langvarige sigtelser og varetægtsfængslinger m.v.) (L 78).

Lene Espersen

/

Lars Hjortnæs

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 5 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af retsplejeloven (Begrænsning af langvarige sigtelser og varetægtsfængslinger m.v.) (L 78):

”Kan ministeren præcisere, i hvilke tilfælde at domstolene kan fravige tidsgrænserne for varetægtsfængsling?”

Svar:

Som anført i besvarelsen af spørgsmål nr. 2 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende lovforslaget kan de foreslåede frister for varetægtsfængsling fraviges, hvis retten finder, at der foreligger særlige (eller hvis den sigtede er under 18 år, helt særlige) omstændigheder, jf. forslaget til retsplejelovens § 768 a (lovforslagets § 1, nr. 10). Dette er udtryk for, at varetægtsfængsling efter udløbet af de foreslåede frister bør kræve en særlig begrundelse.

Som der nærmere er redegjort for i lovforslagets bemærkninger, beror det i hvert enkelt tilfælde på en konkret helhedsvurdering af sagens omstændigheder, om der er grundlag for at fravige de foreslåede frister for varetægtsfængslingens varighed. Ved rettens vurdering heraf må der bl.a. tages udgangspunkt i den anvendte fængslingsgrund.

De hensyn, der begrunder varetægtsfængsling efter retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1 (unddragelsesfare), og § 762, stk. 1, nr. 2 (gentagelsesfare), vil normalt være ved, indtil sagen er afsluttet. Det samme kan være tilfældet ved retshåndhævelsesarrest efter retsplejelovens § 762, stk. 2. Hensynet til retshåndhævelsen vil dog kunne svækkes, efterhånden som tiden går, og retten må derfor løbende vurdere, om der fortsat er grundlag for fængsling.

Ved varetægtsfængsling efter disse fængslingsgrunde indebærer kravet om særlige omstændigheder, at der må foretages en samlet vurdering med udgangspunkt i en skærpet vurdering dels med hensyn til de omstændigheder, der er omtalt i retsplejelovens § 768 (dvs. navnlig om efterforskningen fremmes med tilstrækkelig hurtighed), dels med hensyn til nødvendigheden af at opretholde fængslingen efter den anvendte fængslingsgrund.

Retten må i den forbindelse være særlig opmærksom på proportionalitetskravet efter retsplejelovens § 762, stk. 3, og navnlig ved fængsling

efter § 762, stk. 1, nr. 1, om unddragelsesfare på muligheden for at anvende fængslingsurrogater efter § 765, f.eks. deponering af pas hos politiet.

Ved varetægtsfængsling efter § 762, stk. 1, nr. 3, om risiko for modvirkning af forfølgningen (såkaldt kollusionsfare) bygger kravet om særlige omstændigheder i princippet på de samme hensyn, men der kan her gøre sig særlige forhold gældende, fordi denne fængslingsgrund er nært knyttet til forløbet af efterforskningen, undersøgelsen og bevissikringen i sagen. Er efterforskningen afsluttet ved udløbet af den foreslåede frist for varetægtsfængsling, bør der således som anført i lovforslagets bemærkninger foreligge en betydelig risiko for kollusion af afgørende betydning for forfølgningen eller væsentlige hensyn til beskyttelse af vidner eller andre, for at der kan ske fortsat varetægtsfængsling.

Det er også ved fængsling efter § 762, stk. 1, nr. 3, centralt for vurderingen, om efterforskningen mv. fremmes med den fornødne hurtighed (jf. retsplejelovens § 768). Det må endvidere bl.a. tillægges vægt, om der gennem anteciperet bevisoptagelse (dvs. bevisoptagelse inden selve hovedforhandlingen) er mulighed for en bevissikring, der kan bringe grundlaget for varetægtsfængsling (kollusionsfaren) til ophør.

I alle tilfælde vil den kriminalitet, som sigtelsen angår, spille en betydelig rolle i vurderingen, således at fortsat varetægtsfængsling efter fristens udløb især kan komme på tale i alvorlige straffesager, dvs. i sager om alvorlig, personfarlig kriminalitet samt andre sager af særlig samfundsmæssig betydning, hvor den forventede straf vil være på flere års fængsel. Ved vurderingen af spørgsmålet om fængslings opretholdelse ved den mest alvorlige kriminalitet, f.eks. i drabssager, de alvorligste narkotikasager mv., vil således selve den grove kriminalitets karakter indgå i vurderingen af, om varetægtsfængslingen kan fortsætte ud over de foreslåede frister. Navnlig i tilfælde, hvor tiltale er rejst, og hvor der foreligger en mistanke af betydelig styrke, vil kriminalitetens karakter af en meget alvorlig forbrydelse kunne indgå som et væsentligt hensyn, der kan bevirke, at der må anses for at foreligge særlige omstændigheder, som kan begrunde fortsat fængsling ud over fristen.

Med hensyn til fortsat varetægtsfængsling af sigtede under 18 år ud over de foreslåede frister bemærkes, at dette som udgangspunkt beror på en konkret afvejning af de samme hensyn, som er anført ovenfor, men at vurderingen er yderligere skærpet, idet der skal foreligge helt særlige

omstændigheder. Også i disse tilfælde må karakteren af kriminaliteten tillægges betydelig vægt, således at fortsat fængsling efter fristens udløb især kan komme på tale i meget alvorlige straffesager.